

EUROOPAN PARLAMENTTI

2004

2009

Istuntoasiakirja

30.4.2009

B6-0264/2009

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

neuvoston ja komission julkilausumien johdosta

työjärjestyksen 103 artiklan 2 kohdan mukaisesti

esittäjä(t): Jan Marinus Wiersma, Hannes Swoboda, Adrian Severin ja
Marianne Mikko

PSE-ryhmän puolesta

Moldovan tilanteesta

Euroopan parlamentin päätöslauselma Moldovan tilanteesta

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon aikaisemmat päätöslauselmansa Moldovan tilanteesta ja etenkin 24. helmikuuta 2005 antamansa päätöslauselman,
 - ottaa huomioon Euroopan unionin ja Moldovan kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen, joka allekirjoitettiin 28. marraskuuta 1994 ja joka tuli voimaan 1. heinäkuuta 1998,
 - ottaa huomioon Moldovan tasavaltaa koskevan toimintasuunnitelman, joka hyväksyttiin EU:n ja Moldovan tasavallan yhteistyöneuvoston 22. helmikuuta 2005 pidetyssä seitsemännessä kokouksessa,
 - ottaa huomioon komission 3. joulukuuta 2008 Euroopan parlamentille ja neuvostolle antaman tiedonannon itäisestä kumppanuudesta (KOM(2008)0823 lopullinen);
 - ottaa huomioon puheenjohtajavaltion Euroopan unionin puolesta, EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan Javier Solanan ja ulkosuhteista vastaavan komission jäsenen Benita Ferrero-Waldnerin antamat lausunnot Moldovan tilanteesta,
 - ottaa huomioon Moldovan tasavallassa 5. huhtikuuta 2009 pidettyjä parlamenttivaaleja tarkkailleen kansainvälisen valtuuskunnan lausunnon sen alustavista havainnoista ja johtopäätöksistä sekä Etyj/ODIHR:n vaalien jälkeistä ajanjaksoa 6.–17. huhtikuuta 2009 käsitelleen raportin,
 - ottaa huomioon Amnesty Internationalin 17. huhtikuuta 2009 julkaiseman Moldova-muistion, jossa tarkastellaan Moldovan tilannetta ja tapahtumia 7. huhtikuuta 2009 ja sen jälkeen,
 - ottaa huomioon Moldovan perustuslakituomioistuimen 22. huhtikuuta 2009 antaman päätöksen, jolla vahvistettiin 5. huhtikuuta 2009 pidettyjen parlamenttivaalien lopulliset tulokset,
 - ottaa huomioon Moldovan tasavallassa 26.–29. huhtikuuta 2009 vierailleen Euroopan parlamentin ad hoc -valtuuskunnan raportin,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 103 artiklan 2 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että Euroopan naapuruuspolitiikassa ja itäisen kumppanuuden ohjelmassa tunnustetaan Moldovan Eurooppa-suuntautuneisuus ja Moldovan merkitys maana, jolla on lujat historialliset, kulttuuriset ja taloudelliset yhteydet Euroopan unionin jäsenvaltioihin,
- B. ottaa huomioon, että Euroopan naapuruuspolitiikan pohjalta on laadittu toimintasuunnitelma, johon sisältyy kannustavia ehdotuksia poliittisista ja

institutionaalisista uudistuksista, joiden avulla Moldova voisi asteittain integroitua EU:n politiikkoihin ja ohjelmiin,

- C. katsoo, että aitoa ja tasapainoista kumppanuutta voidaan kehittää ainoastaan yhteisten erityisesti demokratiaa, oikeusvaltioperiaatetta, ihmisoikeuksia ja kansalaisvapauksia koskevien arvojen perusteella,
- D. ottaa huomioon, että Moldovassa pidettiin 5. huhtikuuta 2009 parlamenttivaalit, joita valvoi Etyj/ODIHR:stä sekä Euroopan parlamentin, Etyjin parlamentaarisen yleiskokouksen ja Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen edustajista muodostuva kansainvälinen vaalitarkkailuvaltuuskunta;
- E. ottaa huomioon, että kansainvälisen vaalitarkkailuvaltuuskunnan alustavien tulosten mukaan vaalit sujuivat monien kansainvälisten vaatimusten ja sitoumusten mukaisesti mutta että vielä tarvitaan parannuksia, jotta voidaan varmistaa vaalien kulku ilman hallinnon kohtuutonta puuttumista ja jotta kansalaisten luottamusta voidaan vahvistaa,
- F. ottaa kuitenkin huomioon, että oppositiopuolueet ja moldovalaiset ja kansainväliset kansalaisjärjestöt panivat merkille useita säännönvastaisuuksia ja erityisesti väitteitä puutteellisista vaaliluetteloista johtuvista vaalivilppitapauksista ja että Etyj/ODIHR piti vaalien jälkeen laatimassaan väliaikaraportissa näitä väitteitä uskottavina mutta vaalivilppiä laajuudeltaan vähäisenä,
- G. ottaa huomioon, että keskusvaalilautakunta julkisti 21. huhtikuuta 2009 äänten uudelleenlaskennan jälkeen vaalien lopulliset tulokset, jotka perustuslakituomioistuin vahvisti 22. huhtikuuta 2009,
- H. katsoo, että se, että osa Moldovan yhteiskunnasta torjui julkisesti vaalien tulokset, osoittaa Moldovan eri poliittisten voimien välillä vallitsevan perustavan luottamuspulan ja tarpeen lisätä vuoropuhelua ja maan demokraattisten prosessien nauttimaan hyväksyntää ja vastuunkantoa niistä,
- I. ottaa huomioon, että tuhannet ihmiset osoittivat mieltään Chisinaun kaduilla ja yrittivät vallata Moldovan parlamentin ja useita muita hallituksen rakennuksia, mikä johti Moldovan poliisin ja mielenosoittajien välisiin väkivaltaisiiin yhteenottoihin, joissa kolme ihmistä sai surmansa, useita loukkaantui ja useita satoja pidätettiin,
- J. ottaa huomioon, että useiden eri raporttien mukaan Moldovan poliisi ja turvallisuusjoukot toimivat julmasti mielenosoituksia tukahduttaessaan ja mielenosoittajien pidätyksen aikana ja että näiden raporttien mukaan pidätetyt mielenosoittajat eivät saaneet olla yhteydessä sukulaisiinsa ja lakimiehiinsä eikä heillä ollut mahdollisuutta muuhunkaan tukeen,
- K. ottaa huomioon, että Moldovan hallitus syytti Romaniaa osallisuudesta vaalien jälkeisiin mielenosoituksiin ja määräsi Romanian suurlähettilään poistumaan maasta; ottaa huomioon, että Moldovan hallitus otti myös uudelleen käyttöön kyseisen EU:n jäsenvaltion kansalaisia koskevan viisumipakon,

- L. katsoo aiheelliseksi korostaa, että mitään sellaisia vakavia todisteita ei ole tullut esille, joiden perusteella joku EU:n jäsenvaltio voitaisiin asettaa vastuuseen viime viikkojen väkivaltaisista tapahtumista,
- M. ottaa huomioon, että Euroopan unioni pyrkii itäisen kumppanuuden ohjelmansa avulla lisäämään vakautta ja parantamaan hallintoa ja talouskehitystä Moldovassa ja muissa itäisissä rajavaltioissaan,
1. korostaa, että on tärkeää entisestään lujittaa EU:n ja Moldovan välisiä suhteita, ja vahvistaa, että on tarpeen työskennellä yhdessä vakauden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin lisäämiseksi Euroopassa ja uusien jakolinjojen muodostumisen estämiseksi;
 2. painottaa, että kansainvälisten demokraattisten normien tinkimätön noudattaminen ennen vaaleja, niiden aikana ja niiden jälkeen on erittäin tärkeää Moldovan ja Euroopan unionin suhteiden tulevaa kehitystä ajatellen;
 3. panee merkille kansainvälisen vaalitarkkailuvaltuuskunnan alustavista havainnoistaan ja johtopäätöksistään antaman lausunnon, jossa se toteaa, että vaalit sujuivat monien kansainvälisten vaatimusten ja sitoumusten mukaisesti, mutta että vielä tarvitaan parannuksia, jotta voidaan varmistaa vaalien kulku ilman hallinnon kohtuutonta puuttumista niihin ja jotta kansalaisten luottamusta voidaan vahvistaa;
 4. panee merkille myös, että oppositiopuolueet ja moldovalaiset sekä kansainväliset kansalaisjärjestöt esittivät vakavia syytöksiä, jotka koskivat lukuisia sääntöjenvastaisuuksia ja erityisesti tapauksia, joissa äänestettiin vilpillisesti puutteellisten vaaliluetteloiden vuoksi;
 5. toteaa lisäksi, että Moldovan tasavallan perustuslakituomioistuin vahvisti Moldovan parlamenttivaalien lopulliset tulokset keskusvaalilautakunnan esityksen mukaisesti ja että kyseisestä perustuslakituomioistuimen päätöksestä ei ole mahdollista valittaa;
 6. korostaa, että on saatava aikaa sellaista kansallista vuoropuhelua, johon hallitus ja oppositiopuolueet osallistuvat ja jonka avulla pyritään määrätietoisesti ja perusteellisesti parantamaan Moldovan demokraattisia menettelyjä ja maan demokraattisten instituutioiden toimintaa, ja että vuoropuhelussa olisi viipymättä puututtava kansainvälisen vaalitarkkailuvaltuuskunnan toteamiin puutteisiin;
 7. on erittäin huolissaan väkivaltaisista yhteenotoista mielenosoittajien ja Moldovan poliisin ja turvallisuusjoukkojen välillä parlamenttivaalien jälkeisinä päivinä;
 8. tuomitsee Moldovan poliisiin liiallisen voimankäytön näiden mielenosoitusten aikana, jolloin sattumanvaraisesti valittuja mielenosoittajia, toimittajia ja muita ihmisiä pidätettiin ja pahoinpideltiin;
 9. tuomitsee ehdottomasti pidätettyjen julman kohtelun poliisiasemilla heidän pidätyksensä alkupäivinä ja tuomitsee yhtäläillä sen, että pidätettyjen ei sallittu olla yhteydessä sukulaisiinsa ja lakimiehiinsä ja että näillä poliisin julman kohtelun uhreilla ei ollut mitään muutakaan mahdollisuutta tukeen;

10. on erittäin huolissaan, että Moldovan viranomaiset osoittivat vakavaa piittaamattomuutta mielenosoituksissa pidätettyjen perusihmisoikeuksista;
11. ilmaisee tyytyväisyytensä sen johdosta, että lähes kaikki mielenosoitusten aikaan pidätetyt henkilöt on sittemmin vapautettu, mutta kehottaa Moldovan viranomaisia myös lopettamaan kaikki oikeustoimet niitä henkilöitä kohtaan, jotka pidätettiin sen vuoksi, että he osallistuivat mielenosoituksiin;
12. kehottaa Moldovan hallitusta perustamaan 6. ja 7. huhtikuuta 2009 tapahtuneita väkivaltaisuuksia tutkivan komitean, jonka työhön hallituksen, opposition ja Moldovan kansalaisyhteiskunnan edustajat sekä Euroopan neuvoston kansainväliset asiantuntijat osallistuvat täysimääräisesti;
13. vaatii, että kaikki ne, joiden todetaan olleen vastuussa raaosta väkivaltaisuuksista pidätettyjä kohtaan, on tuotava oikeuden eteen; vaatii lisäksi, että tutkintakomitean työn tulosten olisi johdettava Moldovan oikeusjärjestelmän ja poliisivoimien tosiasialliseen uudistamiseen;
14. pitää erittäin valitettavana, että Moldovan viranomaiset päättivät karkottaa Romanian suurlähettiään ja ottaa käyttöön tämän EU:n jäsenvaltion kansalaisia koskevan viisumipakon; on ehdottomasti sitä mieltä, että EU:n kansalaisten syrjintä heidän kansalaisuutensa perusteella ei ole hyväksyttävää, ja kehottaa Moldovan viranomaisia palauttamaan viisumivapauden Romanian kansalaisille;
15. kehottaa neuvostoa ja komissiota samalla tarkistamaan EU:n Moldovaa koskevaa viisumijärjestelmää, jotta matkajärjestelyiden sääntelyä voidaan parantaa; toivoo kuitenkin, että Moldovan kansalaiset eivät käytä parantuneita viisumi- ja matkajärjestelyjä hyväkseen muuttaakseen maasta pois sankoin joukoin, vaan että ne rohkaisevat moldovalaisia osallistumaan aktiivisesti kotimaansa kehittämiseen;
16. suhtautuu myönteisesti Romanian hallituksen pyrkimykseen reagoida alkuvaiheessa tyynesti syntyneisiin jännitteisiin ja palauttaa hyvät naapuruussuhteet maiden välille; pitää kuitenkin hyvin valitettavina presidentti Basescun aloitteita nopeuttaa niitä Moldovan kansalaisia koskevia menettelyjä, jotka ovat hakeneet Romanian kansalaisuutta, mikä on ristiriidassa kyseisten jännitteiden lieventämiseen pyrkivien ponnisteluiden kanssa;
17. korostaa, että komission, neuvoston ja jäsenvaltioiden on hyödynnettävä täysimääräisesti Euroopan naapuruusohjelmaa ja etenkin uutta itäisen kumppanuuden ohjelmaa, jotta lisätään vakautta ja parannetaan hallintoa ja tasapainotetaan talouskehitystä Moldovassa ja muissa unionin itäisissä rajavaltioissa;
18. edellyttää kuitenkin, että 7. toukokuuta 2009 Prahassa järjestettävässä itäisen kumppanuuden huippukokouksessa on ensisijaiseksi tavoitteeksi asetettava demokraattisten menettelyjen tinkimätön noudattaminen ja demokraattisten instituutioiden asianmukainen toiminta, oikeusvaltion periaatteiden, ihmisoikeuksien ja vähemmistöjen oikeuksien ehdoton noudattaminen ja rakentavan vuoropuhelun hyväksyminen nykyisten kiistojen ratkaisemiseksi, ja katsoo myös, että mainittu

huippukokous on itäisen kumppanuusohjelman menestyksekkään täytäntöönpanon olennainen osatekijä;

19. kehottaa neuvostoa ja komissiota vahvistamaan Moldovan tasavallassa olevan EU:n erityisedustajan asemaa sekä valtuuksien laajuuden että toimintatapojen suhteen;
20. korostaa jälleen, että Euroopan unionin on tehtävä kaikki voitavansa aidosti eurooppalaisen tulevaisuuden tarjoamiseksi Moldovan kansalle; kehottaa kaikkia Moldovan poliittisia voimia ja Moldovan kumppaneita olemaan käyttämättä nykyistä epävakaata tilannetta hyväkseen Moldovan Eurooppa-suuntautuneen kehityksen kariuttamiseksi;
21. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman komissiolle, neuvostolle, Euroopan neuvoston ja Etyj:n parlamentaarisisille yleiskokouksille sekä Moldovan hallitukselle ja parlamentille.